

Als abonnee kan je dit [+](#) plusartikel lezen.

[+](#) RECENSIE THEATER

Oog in oog met de vijand: Perzen is een riskante maar noodzakelijke dans van empathie

In *Perzen* is dans de sleutel en de lijm. — © Kurt van der Els

Chokri Ben Chikha en Action Zoo Humain laten in *Perzen*. *Triomf van Empathie* de Israëlische en Palestijnse kant met elkaar rouwen, spreken, spelen en dansen. “De grootste uitdaging” die ze “ooit hebben aangepakt” werd een noodzakelijke en weloverwogen stomp in de maag.

Floris Baeke

Vandaag om 16:30

De oudste tragedie vertimmeren tot politiek theater over Israël en Palestina: Chokri Ben Chikha, zelf pro-Palestijns opgegroeid, wilde met *Perzen* de grenzen van empathie aftasten. Hij vergelijkt het kleine Athene met Palestina en de machtige Perzen met het Israëlische regime, om zoals Aeschylus empathisch naar ‘de vijand’ te kijken.

Historische vergelijkingen, dat is altijd dansen op een slappe koord. Voor *Perzen* haalde Ben Chikha de mosterd bij de Jeruzalemse professor Zimmermann die hij ontmoette op een studiereis. Hoe doe je dat, empathisch kijken naar een oorlog waarin wraak alle menselijkheid heeft aangetast? Waarin het “beschaafden” tegen “barbaren” is? Vanaf wanneer is theater over zoiets gevoeligs en actueels ramptoerisme of *gewetensusserij*?

Pompende beats

Het is 2030: het Midden-Oosten is een nucleair schaduwland, van democratie schiet in de EU weinig over, bericht een voice-over. We zitten klaar voor een afstudeervoorstelling van studenten aan Vlaams Toneel Gent, het voormalige NTG, onder leiding van docent Mareille Labohm. Meteen voel je dat er in *Perzen* ook humor en zelfkritiek zit.

Eerste akte: de Slag bij Salamis, oftewel het Supernova-festival op 7 oktober 2023. De jongeren dansen uitgelaten en de beats blijven ook na het gruwelijke onheil verderpompen. Die eerste dreun wordt onderbroken door Labohm. Zij is de zogenaamd genuanceerde ‘stem van de rede’, de verdediger van het Israëlische “meest empathische leger ter wereld”. Haar personage toont hoe verzwelgen in empathie of slachtofferschap ook een pervers wapen kan zijn.

Met blokvormige kooien als decor mimen de studenten scènes uit de antieke *Perzen*, verteld door Hellen Boyko. Het is een vinnige satire, met Xerxes als Netanyahu (Rateb Syassi) en zijn vader Darius (Abdennacer Leblalta), ontgoocheld omdat zijn blinde hoogmoed van hen “daders heeft gemaakt”.

© Kurt van der Els

Dat het voor de cast, onder wie zelf Palestijnen en Israëli's, allemaal heel dichtbij komt, voel je in elke beweging of blik. Daarom is wat Ben Chikha en z'n team doen ook erg knap: ze stellen de tragedie op scherp met sublieme dans en concreet leed, en zoomen tegelijkertijd uit tot documentairetoneel dat onvermijdelijk aan het denken zet.

We zien een dialoog tussen een Palestijnse Dabkedans met Israëli's muziek, daarna een Horadans op Arabische tonen. Doorheen de afwisseling tussen de tragedieopvoering, persoonlijke getuigenissen, beelden van Ben Chikha's excursie of zionistische propagandamontages, is dans de sleutel en de lijm. Voor wie zo'n ontzaglijke knoop van pijn, verlies en woede wil ontwarren, kan alleen bewegen helpen.

Empathie als businessmodel

Een bepaalde scène demonstreert dat prachtig. Liah Frank, zorgeloos opgegroeid in een joodse kibboets, breekt door verdriet en schuldgevoel. Over "gestolen grond" stelde ze zich nooit vragen. De anderen duwen haar, brengen haar uit balans, ze kraakt en plooit op, maar alle vijf veren ze elegant weer op. "De zon", zo klinkt een Hebreeuws liedje ondertussen, "zal stilstaan tussen Gaza en Rafah".

Nadat je een ijskoude rilling heb gevoeld, val je in een gloed van hoop. Maar plots denk je: wat maakt het eigenlijk allemaal uit? Daar zit je dan, als publiek, vol empathie in het zachte zeteltje van de veilige schouwburg, met een verscheurd hart en 'stof tot nadenken'.

Ondertussen verpulvert een bommenregen de kinderen verder, en woekert haat voort. Als empathie je passief maakt, wordt het “een businessmodel”, zwerft Marah Haj Hussein op het einde. “Niemand kan het moorden stoppen uit liefde of empathie”.

Ook theater niet. Maar theater, zo bewijzen Ben Chikha en co, kan wel de kracht geven om middenin de chaos de ander als mens in de ogen te kijken.

Lees ook

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20240416_97199006?utm_campaign=internal-article&utm_source=standaard&utm_medium=lees-ook)

⊕ **Waarom domineren de oude Grieken nog steeds de Vlaamse podia? “Ze kijken de tragiek van het bestaan in de bek” >**

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20240416_97199006?utm_campaign=internal-article&utm_source=standaard&utm_medium=lees-ook)

(https://www.standaard.be/cnt/dmf20240416_97199006?utm_campaign=internal-article&utm_source=standaard&utm_medium=lees-ook)

Perzen. Triomf van Empathie

Chokri Ben Chikha / NTGent & Action Zoo Humain

Op zaterdag 22/6 in NTGent, ook nog van 29/11 tot 1/12.

Niet te missen in DS+

⊕ **Een handtas van Armani, made in een Chinese sweatshop in Milaan**

Dure lederwaren van Armani en Dior worden voor een fractie van de verkoopprijs gemaakt in ...

(/cnt/dmf20240620_95816797)

INTERVIEW

⊕ **Tineke Van hooland is kandidaat Open VLD-voorzitter: “Niemand uit de partijtop heeft mij gevraagd om dit te doen”**

Tineke Van hooland stelt zich als eerste kandidaat voor het ...

(/cnt/dmf20240620_96464603)

ONDERZOEK

⊕ **Operatie infiltratie: hoe geven we ons grondwater een stevige injectie?**

Het lijkt simpel. Als het grondwater slinkt, vullen we dat aan met water dat we aan de ...

(/cnt/dmf20240619_96951448)